

TANTÁRGYI TEMATIKA

2026/2027 tanév 1. félév; Kriminológia mester szak

Tantárgy neve: Egyetemes és magyar kriminológia története	Tantárgy Neptun kódja: AJJOT900KMAN1 (nappali) AJJOT900KMAL1 (levelező) Tárgyfelelős intézet: Jogtörténeti és Jogelméleti Intézet Jogtörténeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Koncz Ibolya Katalin egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1. őszi félév	Előfeltétel: -
Óraszám: nappali: 2 óra / hét levelező: 12 óra/félév	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali/levelező
Tantárgy feladata és célja: A tárgy alapvető célja, hogy megismertesse a hallgatókat az egyetemes és magyar kriminológia történetének eredményeit felhasználva a különböző korszakok társadalmi rendszereiben megjelenő egyéni, ill. közösségi életviszonyokat támadó emberi magatartások (bűncselekmények) rendszerével, ezen magatartások tudományos magyarázatával, a kialakított büntetési rendszerekkel. A studium során bevezetjük a hallgatókat a bűnüldöző és büntetést végrehajtó szervezeti rendszerek kialakulásával, fejlődésével. A megszerezett ismeretek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak önálló álláspont kialakítására a kriminológia történeti megítélésében. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T2, T4, T6 <i>képesség:</i> K1, K6 <i>attitűd:</i> A4, A14 <i>autonómia és felelősség:</i> F1, F8	
Tantárgy tematikus leírása: I.Konzultáció 1. A félévi tematika és a követelmények ismertetése 2. Bűn, bűnelkövető és büntetés a modern kriminológia előtt – Bűnözésmagyarázatok a középkortól a kora újkor végéig 3. A büntetőhatalom racionalizálása – Beccaria, Bentham és a klasszikus büntetőjogi iskola kriminológiai öröksége 4. A bűnözés mint mérhető társadalmi jelenség – Guerry, Quetelet, Tarde és a francia szociológiai irányzatok 5. A bűnelkövető tudományos vizsgálatának kezdetei – Lombroso, Ferri, Garofalo és az olasz pozitivista iskola 6. A biológiai determinizmustól a közvetítő irányzatig – A pozitivista kriminológia kritikája és Franz von Liszt kriminálpolitikai programja II.Konzultáció 7. A nagyvárosi környezettől a társadalmi struktúráig – A chicagói iskola, Sutherland és Merton elméleteinek kialakulása 8. A kriminológiai szemlélet átalakulása a 20. század második felében – Címkezés, kritikai kriminológia, viktimológia és feminista megközelítések 9. A magyar kriminológiai szemlélet előzményei – Reformkori bűnözésmagyarázatok, börtönügyi viták és büntetőpolitikai reformtörekvések 10. A magyar kriminológia tudományos kibontakozása a dualizmus korában – Kriminálantropológiai, pszichológiai és szociológiai irányzatok 11. Elkövető, társadalom és büntetőpolitika – A magyar kriminológiai gondolkodás a két világháború között	

III. Konzultáció

12. Folytonosság, megszakítás és ideológiai kizárás – A magyar kriminológia helyzete 1945-től az 1950-es évek végéig
13. A magyar kriminológia újjászerveződése – Kutatás, egyetemi oktatás és intézményesülés az 1960-as évektől 1989-ig

IV. Konzultáció

14. Szemléletváltás és új kutatási irányok – A magyar kriminológia fejlődése a rendszerváltozástól napjainkig
15. Nemzetközi hatások és sajátos magyar fejlődési utak – Az egyetemes és a magyar kriminológiatörténet összehasonlító mérlege
16. Félév zárásával kapcsolatos technikai feladatok megbeszélése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A tantárgyból - elméleti jellegénél fogva - a félév során aláírást kell szerezni, amelynek feltétele az előadásokon való részvétel. A távolmaradás megengedett mértéke 1 alkalom. A további igazolt vagy igazolatlan hiányzás beszámolási kötelezettséget von maga után, amelynek teljesítése írásban vagy szóban, az oktatóval történő egyeztetés szerint történik.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése

A e-leckeönyvi aláírás megszerzése után a hallgatók a vizsgaidőszakban a félév anyagából szóbeli vagy írásbeli vizsgát tesznek, amelynek értékelése ötfokozatú jeggyel történik.

A vizsgán 5 fokozatú értékelést alkalmazunk.

A vizsga a tankönyv tételeiből és az előadások anyagából lesz.

Az ötfokozatú értékelés százalékos határai:

0-50%: elégtelen (1);

51-60% elégséges (2);

61-70%: közepes (3);

71-80%: jó (4);

81-100%: jeles (5).

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további / sajátos módok, jellemzők: előadás, magyarázat, tematikus prezentáció/szemléltetés, megbeszélés, vita

EGYSÉGES TÉTELSOR

NAPPALI ÉS LEVELEZŐ HALLGATÓK RÉSZÉRE

Egyetemes és magyar kriminológia története című tárgyból

2026/2027. tanév I. félév

1. A bűn és a bűnelkövetés természetfeletti, vallási és erkölcsi magyarázatai az ókortól a középkor végéig
2. Az elkövető személyének megítélése és a büntetés igazolása a kora újkorban
3. A klasszikus büntetőjogi iskola emberképe, bűnözésfelfogása és büntetési elvei
4. Beccaria és Bentham tanainak összehasonlítása, valamint hatásuk a modern büntetőpolitikára
5. A bűnözés rendszeres statisztikai vizsgálatának kialakulása és tudománytörténeti jelentősége
6. Quetelet, Guerry és Tarde szerepe a társadalmi bűnözésmagyarázatok fejlődésében
7. Az olasz pozitivista iskola létrejöttének társadalmi és tudományos előzményei
8. Az elkövető személyisége Lombroso, Ferri és Garofalo elméleteiben
9. A klasszikus és a pozitivista iskola eltérő emberképe, módszertana és büntetőpolitikai következményei
10. A közvetítő iskola kialakulása és szerepe a kriminológiai irányzatok közelítésében
11. Franz von Liszt társadalomvédelmi és büntetőpolitikai programjának kriminológiai jelentősége
12. A chicagói iskola városszociológiai kutatásai és a bűnözés területi összefüggései

13. A társadalmi dezorganizáció, a differenciális asszociáció és az anómia szerepe a bűnözés magyarázatában
14. A bűnözés fogalmának társadalmi meghatározottsága – A címkézésmélet és a kritikai kriminológia kialakulása
15. Az áldozat és a nemi szempontok megjelenése a kriminológiában – A viktimológiai és feminista fordulat
16. A reformkori magyar büntetőjogi gondolkodás kriminológiai elemei és társadalomképe
17. A szabadságvesztés és a javítás eszméje a magyar reformkor börtönügyi vitáiban
18. A pozitivisták kriminológia magyarországi megjelenése és fogadtatása a dualizmus korában
19. A bűnözés egyéni és társadalmi okainak vizsgálata a dualizmus kori magyar kriminológiában
20. A magyar kriminológia meghatározó képviselői és tudományos vitái a két világháború között
21. Kriminológia és büntetőpolitika Magyarországon 1918 és 1945 között
22. A magyar kriminológia lehetőségei a koalíciós időszakban és felszámolása a fordulat éve után
23. A bűnözés ideológiai magyarázata és a kriminológiai kutatás korlátozása az 1950-es években
24. A magyar kriminológia önálló tudományterületté válása – Kutatóintézetek, egyetemi oktatás és szakmai közösségek
25. A magyar kriminológiai gondolkodás változásai az 1960-as évektől a rendszerváltozásig
Kapcsolódó előadás: 12. előadás
26. A magyar kriminológia átalakulása 1990 után és kapcsolódása a nemzetközi tudományos irányzatokhoz

Kötelező irodalom:

1. Freda Adler - G.O.W. Mueller-William S. Laufer: Kriminológia (Budapest, Osiris, 2000, 200) 1. fejezet (Áttekintés a kriminológiáról) és a 3. fejezet (A kriminológiai irányzatok története).
2. Ibolya Tibor: Kriminalisztika történeti tanulmányok Patrocinium kiadó 2015.
3. Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára – Korinek László – Lévy Miklós: Kriminológia Complex, Budapest, 2006.
4. Imanuel Baumann: Dem Verbrechen auf der Spur: Eine Geschichte der Kriminologie und Kriminalpolitik in Deutschland, 1880 bis 1980. Wallstein, Göttingen 2006

Ajánlott irodalom:

1. Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai kiadó, 2012.
2. Kuntz Zoltán – Pantali Zoltán: Sopronkőhida, a legek börtöne Oriold és Társai kiadó 2014.
3. Fenyvesi Csaba: A kriminalisztika tendenciái. A bűnügyi nyomozás múltja, jelen, jövője Dialog Campus kiadó 2014.
4. Lévy Miklós: A magyar kriminológiai gondolkodás fejlődése a kialakulástól a XX. század nyolcvanas éveinek végéig. Megjelent: Gönczöl K. – Korinek L. – Lévy M. (szerkesztők): Kriminológiai ismeretek – Bűnözés – Bűnözéskontroll c. tankönyvben: 9-44.
5. Peter Becker: Verbrechen und Entartung. Eine Geschichte der Kriminologie des 19. Jahrhunderts als Diskurs und Praxis. Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 2002

Egyéb tudnivalók:

Felmentési kérelem, kreditbeszámítási kérelem benyújtása esetén – karunk kreditátvételi szabályzata értelmében – felmentés, kreditbeszámítás akkor kapható, ha a hallgató korábban megszerzett ismeretei legalább 75%-ban lefedik a felvett tantárgy tematikáját és a kollokvium időpontja 10 éven belül volt.

Oktatói fogadó óra (személyesen, illetőleg telefonon, e-mailben):

A/6-os épület 219-es szoba. Telefon: +3646/565-111/23-39

e-mail: ibolya.koncz@uni-miskolc.hu.

Hallgatói ügyintézés:

Losonczi Laura A/6.épület 222. szoba

Tel: +3646/565-186

e-mail: laura.losonczi@uni-miskolc.hu